

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art coli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurse, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Unde-i ziarul din casa preoțimei?

În lunile din urmă a acestui an, a eșit de sub tipar minunatul »dar« închinat memoriului Șaguna, frumoasa carte scrisă de luminatul învățat din generația tineră Dr. Ioan Lupas, cu condeiul de aur și cu mâna de argint. Dacă cetim cu grije acea »scriere comemorativă«, într'ânsa aflăm grupate cu multă precizie și istețime toate acțiunile cari la fine te fac să constăți despre Șaguna că a fost: un erou legendar național bisericesc.

Și când vedem aceea luptă gigantică, la care s'a angajat cu o hotărâre neșovăitoare providențialul bărbat, în gândul nostru fiecare trebuie să fim îndemnați a căuta, care colț al ogorului nostru național-bisericesc este încă nelucrat îndeajuns, în care ogor al intelectualilor nostri se vădește mai puțin interes față de acțiunile puternice ale vremii în care trăim. Ca și fiecare om, preocupat mai mult cu munca ce se desfășoară în grădina profesiei sale, eu aflu că: ogorul activității pastorale, ogorul muncii și interesului preoțesc față de chestiunile bisericești este prea *пустiu* să nu zic chiar mut. Dacă răsformim adecă orice ziar ori revistă dela noi, nu prea găsești în acelea, că preoțimea are vr'o dorință, nu află, că intelectualii escludivi — așazicând — plasați la sate, ca și veghe neadormită la căpătiul poporului să fie agitați de vre-o măsură ce li-se impune pe nedrept, ori de vre-o ciuntire a demnității ori a dotațiunii, acest gingaș »nervus rerum« al vieții, ci toți — liniștiți purtăm rolul firesc de povățuitor sufletesc-literar-cultural-administrativ penal și economic al credincioșilor.

Da așa i-se cuvine preoțimii să fie blândă, neagitată și cuminte!

Părerea că preoții n'au nici un lucru de lămurit și nici o lipsă de eluțat, e fictivă și o câștigăm numai atunci dacă facem silogismul din ziare ori reviste, dacă însă vre-o întrunire oficiasă ori altfel de prilej adună preoțimea la un loc și li-se îngăduie vreme a se opri sincer la vorbă asupra stării lor sociale, oficiale și mate-

riale, ești silit să constăți contrarul celor aflate în ziare. Din reviste ai crede, nejeluindu-se nime, că poziția de preot este »țara lui Ioan Pop«, unde după zisa lui Coșbuc (Albina) era credința, că curge lapte și miere, dacă îl întrebi însă câte pe unul cum o mai duce îți spune duios că: destul de rău,... de preoți azi nime nu are grije, ei sunt lăsați în grija sorții; se regulează multe chestiuni, dar starea mizeră a preoților dela sate, nimene nu o vede...

Ce minunate corturi de viață! Cu poziția de preot suntem însă ca și cu țara lui Pop. Și acolo se vorbiă în secol. XIII, că sunt adunate toate belșugurile dar anglezul cutezător și cu interes față de toate, nu s'a liniștit pânăce n'a găsit aceea țara, zisă plină de fericire. Când a găsit însă în secol. XIV. anglezul acel faimos colț de raiu, a fost adânc măhnit, căci a constatat că totul e o fântână...

Astfel de judecată ne câștigăm cu toții, dacă scrutăm culele vieții preoțești, aflăm adecă că credința unora că preoții la sate trăiesc în câmpul îndestulării este lipsită de realism și că preoțimea este agitată privat de preocupățiunile și trebuințele profesiei sale. Și oare pentruce nu găsim aceste lipse așternute în coloanele vr'unei reviste?

Pentruca unii n'au curajul a-și espune producția literară criticii, alții sunt atinși de boala patriarhală de a »tăcea«, rămasă din timpul iobăgiei, când și preotul era legat de glie; ca o pricină finală a-și putea-o fixa: *lipsa de ziar în casa preoțească*, și mai ales a unui ziar care este direct preocupat cu chestiunile preoțești.

La aceste teze se poate responde foarte ușor—cred unii,—adecă deschisă este »Biserica și Școala« ori »Revista Teologică« pentru orice condei. Da, este adevăr, acest lucru l'am pecetluit însumi într'un articol publicat în »Bis. și Șc.« nr. 15 din anul curent, dar dacă faci întrebare vr'unui preot câte reviste bisericești are, îți răspunde scurt: *niciuna*. Dacă înziști să-ți destăinuiească, motivele, și-le prezintă în următoarele: »Bis. și Șc.« este revistă oficioasă, publică mai

ales concurse și circulare și cam rar desvălește chestiuni mai aproape de lipsele iminente ale preoțimii. La »Rev. Teolog«. auzim observarea: e prea abstractă, publică prea multă teorie și cu îndemnări practice pastorale nu prea servește. Le-am făcut aceste constatări, bazat pe conglă-suitoarele observări auzite dela o bună seamă a clerului.

La ambele reviste vor fi puține observări cu drept constatate, dar lucru folositor cred a face, când prin aceasta deschid vorba asupra chestiunii, rugând pe toți interesații să-și desvă-lească părerile și anume să se pronunțe: *pentru ce nu dă preoțimea cu drag banul pentru reviste și ziare* și care este motivul că relativ puțini aş-teaptă cu drag, să aducă poșta revista bisericească să guste din pâinea ce se frământă în ele?

Gândul meu relativ la aceasta chestiune este că precum cu ocaziunea desbaterii proiectului pentru fondul preoțesc, toate protopopiatele au fost întrebate să se declare, așa întocmai și în-temeierea unui ziar ori revistă puternică bisericească s'ar putea pune la cale, prin gruparea la un loc a tuturor motivelor conglăsuitoare strânse în conferințe speciale. Avându-se părerea unitară a preoțimii să se înceapă apoi demersurile pentru schimbarea, respective redactarea uneia din reviste existente în forma reclamată de trebuințele preoțimii și încât aceasta n'ar succeda ceea ce n'ar fi de crezut, preoțimea să se sfătuiască a-și pune la cale, în vre-un centru cultural prin un fond sigur, format prin acțiuni ori pe altă cale editarea unei reviste potrivită chestiunilor arzătoare ale preoțimii. Dacă acest lucru în sine fără mari greutatea de împlinit, s'ar putea eluipă, preoțimea nu ar trebui să zică ca și Șaguna: flere possem, sed juvare non..., ci s'ar putea lămuri toate chestiunile ce o privesc spre bucuria tuturor.

Că revistele ori ziarele noastre nu servesc îndeajuns cu indigetări necesare preoțimii, să fie iertat a mă provoca la câteva cazuri. De câțiva ani încoaci pela sate din nenumărate motive începe a se lăți secta urâtă »nazarenii«. Aceștia operează cu șiretlicuri și preotul în lipsa mijloacelor, în urma necunoștinții dreptului ce poate avea pentru a împedea cuibărirea acestora pe la casele credincioșilor noștri, stă măhnit în suflet și privește cum își desfășură aceștia mahinațiunile lor jignitoare față de preot și batjocoritoare pentru biserică.

O altă chestiune mai proaspătă este apoi cererea ajutoarelor de stat pentru biserică. Lipsa de îndrumare a făcut b. o. ca aproape toate petițiile înaintate de oficiile parohiale să fie de două-trei ori retrimise spre întregire, încât, în r'un an întreg preotul tot a compus la certificate să îndestulească gusturile auctorităților școlare.

Aceste le amintesc în treacăt numai, dar sunt o mulțime de lucrări când parohia deneagă unul ori alt izvor de esistență al preotului și în toate aceste afaceri, nimenea nu-l ajută, ci aleargă în dreapta și în stânga după sfat ca și celce are foc în vârful casei.

Ziarele și revistele noastre, oare servitau cu sfaturi în afacerile aci prezentate? Nu. Dar Ven. Consistoare pun oare la dispoziția preotului normativ pentru aranjarea tuturor chestiunilor gingașe ce obvin în viața pastorală? Răspuns afirmativ întru toate nici aici nu putem da. Este drept că din aceste chestiunii multe s'ar putea aranja și pe calea conferințelor preoțești, dar acelea, aproape în toate protopopiatele noastre sunt azi numai cuvinte cu trecut istoric și nu cu conținut real obligător. În urma lipsei totale de organizare, preoții trăiesc izolați necultivându-se, și pierzând din zi în zi tot mai mult și din acel subțire polen ce s-a așezat în decursul anilor de studiu, prin ce »vestitorul apostol« al lui Goga nu este sintetizarea aspirațiilor naționale bisericești a vremii în care trăim, ci »al unei vremi ce n'ar trebui să vie«.

În nr. 10 din 1909 al acestei reviste un înalt dignitar bisericesc al nostru a zis »Cultura teologică a clerului o socotesc o chestiune de principiu, căci numai din înălțimea ei poate fi preotul în poziție dominantă față de curentele intelectuale și ea este... izvorul pozitiv al realizmului«... — Aceste cuvinte ar vrea preoțimea să aibă întruparea, dar dacă vom purcede pe calea de până aci buruenile vieții nu se vor stârpi, ci vor crește mai cu nădejde spre paguba noastră a tuturor.

Toate acestea lucruri ar intra cred într'un nou ogaș, dacă s'ar pune bază, respective s'ar începe redactare unei puternice reviste bisericești care se conțină material trebuincios pentru cultivarea preoțimei. Și o revistă de felul acesteia nu mi-o închipuiesc a se putea forma prin tragerea salariilor dela ceice muncesc și mai ales prin »remunerarea« celuice muncește cu o sumulită, ci prin înființarea unui post de șef-redactor cu plată corăspunzătoare muncii ce ar avea să presteze. Profesorii noștri au azi destul lucru, muncesc din greu, pe aceia nu-i poți angaja la două sarcini fără risicul sănătății lor, la scrisul mult cât reclamă un ziar ori o revistă, care spre a ține preoțimea cu toate în curent trebuie să apară cel puțin odată pe săptămână. Redactarea unei reviste o înțelegem bunăoară astfel, dacă la »Bis. și Șc. de azi s'ar înființa un post de șef-redactor căruia scrisul să-i fie escluziva ocupațiune, pe lângă care încă un redactor ar avea lucru îndeajuns. Și dacă pe lângă puteri cu vocațiune și pricepere s'ar începe redactarea unei

reviste bisericești, eu așa crede că abonații siliți cei are acum s'ar înzeci în scurt timp.

Am păcătul dacă am bănui priceperea celor ce conduc aci revistele noastre, dar din puținul și nevariabilul material al lor, deducem și știm că timpul fizic și subțierea remunerare nu le permite a-se dedica mai mult acestei branșe agitate și cu multe responsabilități. Că ce puternică poate fi influința ce-o desvoaltă o revistă, cred că nu-i lipsă a-se sprijini, prin argumente. O revistă bună crează elemente însuflețite și pricepute întocmai ca o școală în fruntea căreia stă un artist în meseria sa.

Acest steag cultural — bisericesc l'am fălăit la aceste mari sărbători, pentru ca prilejul sfânt să aducă probă și despre acest punct principal în organizarea relațiilor preoțești.

Le-am scris toate aceste, condus de gândul ca în vremile grele de azi, să ne strângem și noi rândurile.

Dixi et salvavi...

F. Oșorheiu 1909

Petru Popa
paroh.

Conferența pastorală-catihetică

ținută în M.-Radna în ziua de 7/20 Decemvre 1909.

Convocați fiind preoții din protopopiatul Maria-Radna pentru ținerea conferenței tractuale în centrul tractului, pe orele 10 a. m., s'a oficiat chemarea Duhului sfânt, servind P. On. Dn. protopop *Procopie Givulescu*, iar preoții ținând strana.

Conferența se intrunește în localul școlii, sub presiul P. On. Dn. protopop; materialul se încredințează preotului N. *Maci*.

Ordinea de zi se începe prin lecțiunea practică preleasă de preotul-catihet Ioan *Covaci* din Giulița, cu elevii de cl. VI-a.

Subiectul prelegerii a fost: *Sava Brancovici* și rolul lui în viața bisericii și neamului nostru. Expunerile prelegătorului deși s'a dovedit multă bunăvoință și interes, totuși ne-a provocat reflexiunea, că ar fi de dorit, ca pe viitor să se dea o mai intensă pregătire specială elevilor dela teologie pentru misiunea lor catihetică.

Asupra prelegerii au făcut reflexiuni preotul S. *Secula*, iar resumând rezultatele discuției Pr. On. Dn. protopop, a accentuat în special necesitatea discuției și lărgirii cunoștințelor prin mijloacele și în condițiile prielnice, pe cari le avem în asemenea ocaziuni.

Urmează cuvântul de deschidere, rostit de presidiu.

Accentuează îndeosebi interesul de cultivare mutuală a preoțimei noastre pentru apărarea intereselor proprii și combaterea tendințelor străine de acele interese.

Biserica catolică se validează în cadrele organizațiunii sale, față cu pornirile contrare, printr'o luptă sistematică. Nu încunjură războiul de principii, ci din contră, subjugă rezultatele științei principiilor sale, prin avântul și organizarea sa.

În direcția unei organizări sistematice trebuie să se pornească și la noi o lucrare conștientă, pentru

binele și fericirea bisericii și a neamului. (Subliniat prin: *Să trăiască!*)

Trebuie să se desfășure o activitate productivă, îndeosebi pe terenul social-economic — încheie, — o activitate, căreia i-a pus bază Ven. Consistor, prin exmiterea conferențiarului dl N. *Micula*, profesor seminarial, care e prezent.

Urmează conferența preotului S. *Secula*: „Păstorul din bătrâni și păstorul modern“, primită cu mulțumire. (Se va publica în Nrul viitor. Red.)

Di profesor V. *Micula*, ține o instructivă conferență despre *Tovărășii*, arătând rolul și importanța lor, prin o expunere clară și sugestivă, primită cu plăcere și interes.

Incidental s'au atins și unele chestiuni de actualitate din greutățile misiunii pastorale.

Correspondent.

Din ședințele Sfintului Sinod al României.

Ședința se deschide la ora 9 dimineața sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat.

Se citește apelul nominal al PP. SS. Membri. Prezenți 12, în concediu 1 și unu decedat. Este de față și dl Ministru al Cultelor și Instrucțiunii.

Se citește sumarul ședinței precedente și punându-se la vot se aprobă.

Stâlpii.

P. S. *episcopul al Râmnicului* aduce la cunoștința Sf. Sinod (în ședința din mai 1909) că a primit un raport dela parohul parohiei Atârnați din jud. Gorjiu, prin care întreabă dacă trebuie a se ceti așa numiții „stâlpi“ adevă Evangeliiile învierii, și copiilor decedați, și că P. S. Sa n'a luat nici o dispozițiune pentru că a crezut că este bine să aducă cazul la cunoștința Sf. Sinod spre a hotărî cele ce va crede de cuviință.

P. S. *Episcop al Argeșului* zice că cererea aceasta de a se încuviința să se cetească stâlpii și copiilor e potrivită praxeii noastre bisericești, pentru că stâlpii nu sunt altceva decât cetirea Sf. Evanghelii, care e bine a se ceti și a fi ascultată de credincioși. De altmintiri în Evhologiu se află o rânduială anumită, pentru serviciul înmormântării pruncilor, și întru cât cetirea stâlpilor este dejă obicinuită în multe părți în țara noastră, crede că ar fi bine să se generalizeze peste tot.

P. S. *Arhiepiscop Sofronie Craioveanu* arată, că P. S. Sa a fost preot la comună rurală în județul Ialomița 12 ani și cunoaște că se practică acest obicei, de a se ceti stâlpii și copiilor, de aceea se unește cu propunerea P. S. *Episcop al Argeșului* de a se generaliza acest obicei.

P. S. *Episcop al Dunreii de Jos* se unește cu părerea P. S. *Episcop de Argeș*, de a se ceti stâlpii și copiilor, dar crede că ar fi fost mai bine dacă P. S. *Episcop al Râmnicului* ar fi făcut o adresă în această privință, care să se fi trimis la o comisiune și comisiunea după ce studiă chestiunea ar fi venit cu un raport în care s'ar fi dat părerea sa și Sf. Sinod hotărâ cele de cuviință; totuși se unește cu părerea că este bine a se ceti stâlpii și copiilor.

P. S. *Episcop al Romanului*, zice că și P. S. Sa împărtășește părerea de a se ceti stâlpii la copii, dar să nu fie obligator ei să se lase la voința fiecăruia, obligator să fie numai ceea ce este prevăzut în Molitfelnic.

I. P. S. *Mitropolit Primat, Președinte*, zice că foarte bine a făcut P. S. Episcop al Râmnicului că a adus această chestiune la Sf. Sinod, pentruca să se ia hotărîrea care se va crede de cuviință. I. P. S. Sa împărtășește părerea exprimată de P. S. Episcop al Argeșului și al Romanului de a se menține obiceiul, care există, ca să se cetească și copiilor stâlpii însă nu obligator, ci numai după cererea familiei, rămânând obligator numai aceia ce este prevăzut în Molitfelnic.

În urma acestei discuțiuni punându-se la vot propunerea P. S. Episcop al Agreșului, s'a primit.

P. S. *Episcop al Râmnicului* raportor, cetește raportul comisiei pentru cercetarea cărților de învățământ religios, cursul primar, relativ la cererea preacucernicului Ieromonah Teodosie Soroceanu dela Sf. Munte, de a i-se da voie să tipărească Acatistul Sftului, Slăvitului și intru tot lăudatului Apostol și Evanghelist Ioan. Se aprobă concludiunile raportului, care sunt de a i-se acordă înalta binecuvântare să tipărească menționatul Acatist ținând seamă de corectările făcute în text.

P. S. *Arhiepiscop Sofronie Craioveanu* raportor, cetește următoarele rapoarte ale comisiei de petițiuni:

Raportul privitor la cererea de tundere în monahism a fraților: Alexe Bărbulescu, Ioan Cînpoca și Ilie Mihăilescu din M-rea Căldărușani. Se aprobă concludiunile raportului, care sunt de a se admite călugărirea numiților frați.

Idem relativ la cererea Epitropiei parohiei Sf. Gheorghe Nou din Capitală de a se declară parohială biserica filială Curtea Veche. Se aprobă concludiunile raportului, care sunt de a se înainta cererea I. P. S. Kiriarh respectiv ca împreună cu D-nul Ministru de Culte să dispună cele de cuviință.

P. S. *Episcop al Dunărei în Jos* raportor, cetește următoarele rapoarte ale aceleiaș comisii:

Raportul privitor la cererea D-lui Iorgu Dumitrescu din comuna Podu-Bărbierului, jud. Dâmbovița de a i-se da înalta binecuvântare să tipărească cărțile intitulate: „Oglinda inimii, și „Vămile văzduhului“ și a le împărți gratuit creștinilor doritori de a ceti aceste cărți. Se aprobă concludiunile raportului care sunt de a i-se da înalta binecuvântare și aprobare de a tipări numitele cărți cu litere latine după edițiunile indicate și a le împărți gratuit creștinilor doritori de a le ceti.

Acelaș P. S. Raportor cetește următoarele rapoarte ale Comisiei pentru cercetarea cărților de muzică bisericească:

Raportul privitor la manuscriptul de cântări bisericești pe psaltichie înaintat de Ieromonahul Dometie Ionescu din Schitul Prodrom dela Sf. Munte Athos. Se aprobă concludiunile raportului care sunt de a se da binecuvântarea cerută de numitul Ieromonah spre a tipări manuscrisul înaintat Sf. Sinod.

Idem privitor la manuscrisele de psaltichie înaintate de D-nul Gh. Cazana, protopsalt la biserica română din Bitolia. Se aprobă a se înapoia comisiei spre cele de cuviință.

Idem privitor la proiectul de regulament pentru școalele de cântăreți bisericești trimis de Onor. Minister (Adm. Cassei Bisericii) cu adresa Nr. 19924/908

Școalele de cantori.

P. S. *Arhiepiscop Sofronie Craioveanu* crede, că în Eparhia Sf. Metropolii a Ungro-Vlahiei nu este suficientă o singură școală de cântăreți și este bine a se menține și celelalte școli care există, pentrucă lipsa

de cântări bisericești este foarte mult simțită, cu deosebire în comunele rurale. Se unește cu părerea comisiei, ca elevii acestor școale să învețe și o meserie, cum ar fi de pildă cizmăria, facerea coșurilor, altoirea viței și altele cam de felul acestora.

P. S. *Episcop al Hușilor*, zice că în adevăr necesitatea școalelor de cântăreți bisericești este foarte mult simțită și este bine că s'au înființat aceste școale, care acum vor fi organizate după regulamentul elaborat de comisiunea numită de Onor. Minister, revăzut și ameliorat de Sf. Sinod. P. S. Sa crede că este bine ca cursurile acestor școale speciale să fie de 4 ani și să se primească elevii dela vârsta de 14 ani și cu atestat de patru clase primare. În școala să învețe pe lângă alte cunoștințe necesare, care sunt în legătură cu serviciul bisericești, liturgica, igiena, precum și un meșteșug, cum ar fi de pildă lucrarea de panere, de pălării, potnogi sau papuri pentru biserici și altele.

Va urma.

Emil

sau

Despre educațiune

de

J. J. Rousseau,

tradus de

Ioan Ardelean, inv.

Cartea II.

— Urmare. —

Toate metodele educațiunii le-au încercat deja cu excepțiunea unuia care singur ar putea fi ducător la scop anume libertatea restrânsă în mod rațional. Cine nu e în stare a guvernă băiatul după unicul principiu al posibilității și imposibilității. să nu se amestece în cauza educațiunii. Necunoscând băiatul estensiunea acestui principiu, putem să-l estindem sau să-l restrângem după bunul nostru plac. Acuș putem să influințăm în mod încurajător, acuș să-i reținem prin aplicarea imposibilității fără ca să se revolute pentru aceasta. Putem să-i facem supunători și docili prin puterea împrejurării de superioritate fără ca să deșteptăm întrânsul ceva aplecări rele, pentrucă sentimentele incorecte nicicând nu se desvâltă dacă nu au în vedere ceva rezultat.

Nicicând să nu dați elevului voșru dispoziții verbale; pe aceste trebuie să și le însușiască pe calea esperinței. Nu aplicați nici un fel de pedepse, pentrucă nu e în stare să știe nici ce e greșeala. Nu îi silți a se rugă de iertare, fiindcă nu au idee despre vătămăre. Lipsind în acțiunile lor toate motivele emanatoare ale moralei; nu poate comite nimic, ce din punct de vedere al moralei este excepțional și pentru ce ar merită pedeapsă sau imputare.

Văd încă de pe acum groaznica uimire a cetitorului răsleți ce o are relativ la elevul meu; dar să înșală. Vecinica supraveghere și restrângere căreia sunt supuși băieții voștri, imboldează vioiciunea lor cu cât sunt mai mult sub supravegherea voastră cu atât vor fi mai sburdalnici, când nu îi vedeți. Trebuie să-și dobândească ceva recompensă pentru aceea stare subjugată în care îi țineți. Doi școlari dela oraș mai multe daune fac ajungând la țară, ca întreg tineretul din comună. Închi-deți un domnișor ca un băiat dela țară într'o chilie comună

și vă veți convinge, că cel anterior va resturna și strică toate, pe când cel ulterior pe bună cale nici nu se va mișca dela locul său. De unde provine aceasta, dacă nu de acolo, că primul se nizuiește a-și întrebuița puținul timp liber, pe când cestalalt esercitându-și libertatea de altcum neconstrânsă nu se teme că o va pierde cât mai curând și în modul acesta nu are la ce să se grăbească a o folosi aceea. Cu toate-că băieții dela țară, cari sunt corupți prin drăgălășie sau amenințare, de fel nu sunt așa crescuți după cum 'aș dori eu.

S'a stabilim principiul fundamental ca nedubios, că primele momente ale naturii sunt întotdeauna corecte, pentru-că *dela natură nu există nimic în inima omului ce nu ar corespunde bunei ordine*. Nu se află în aceea nici o greșală despre care nu s'ar putea documenta, că în ce mod a ajuns acolo. *Unica patimă înăscută e egoismul* luat în înțeles mai larg. Acest egoism fie luat în sine, fie în raport cu noi — este bun și folositor și fiindcă cu alții în mod necesar nu stă în raport, în felul acesta are un rol cu totul obișnuit și ordinar; numai prin întrebuițare și raportare va deveni bun sau rău. Până când egoismul e călăuzul și nu are încă rol judecator, trebuie să stăruim, ca băiatul nimic să nu îndeplinească pentru-ca să fie văzut și auzit, ci fiindcă așa pretinde natura, în cazul aceasta vom putea fi siguri că afară de bine nimic nu va face.

Nu înțeleg aceea, că nu va face daune nicicând, că nu se va vătăma, sau că nu va strică vre-o mobilă dacă va fi lăsată cu neglijare în calea lui, ba chiar va putea face multe dau e fără ca să comită vre-o transgresiune pentru-că fapta rea condiționează intenția rea, prin care intențăm a face rău altora, dar el nu va fi predominat de așa sentiment rău nicicând. Dacă un astfel de sentiment s'a înrădăcinat într'ansul, toate ar fi pierdute, pentru-că ar deveni un corupt aproape ineducabil.

Cutare lucru e rău în ochii sgârcitului, care înaintea rațiunii nu apare de așa ceva. Când lăsăm băieții liberi să se sburdeze trebuie să înlăturăm din celea lor tot ce prin surdălnicie ar fi costisitor și a depărtă toate obiectele ce se sparg ușor. Odaia lor să se provadă cu mobile dure și tari; nici oglindă, nici vase de porcelan și nici alți articli de lux! În ce privește pe Emilul meu, pe carele îl cresc la țară, odaia lui nu se va deosebi în nimic de o odaie simplă țărănească. La ce să o decorez, pecând el și așa puțin stă în aceea. Dar mă înșel; el însuș o va decora aceea; cu ce? aceasta vom vedea-o îndată.

Dacă băiatul a spart ceva pe lângă toată precauținea voastră, sau a făcut disordine, *să nu-l pedepșiți*, nici să nu-l injurați pen ru neglijența voastră; să nu-i faceți imputare prin nici un cuvânt; încă nici să presupună că vă năcăjiți; să vă prefaceți ca și când ați cug-tă, că farfuria s'a spart dela sine: cu un cuvânt mult faceți când vă puteți reține ca să nu ziceți nimic.

Să poate oare că acum să expun cel mai înșămnat și mai folositor principiu fundamental în cauza educațiunii? Aceasta nu consistă în aceea, ca să dobândim timp, ci *ca să știm întrebuițată timpul*. Voi cetitori ordinari îmi scuzați aparentele paradoxe! Cine se cugetă, acela câte odată trebuie să fie bizar și — orice să ziceți mie îmi convine a fi mai mult bizar, decât cuprins de prejudeții. Periodul cel mai periculos în vieța ome-nească e zua nașterii, și cea între cei 12 ani a vieții. În acest period și iau începutul greșelile și aplecările

rele fără-ca pentru stărpirea acestora să avem ceva mijloc. Când însă am avea cea mai bună ocaziune, dejă sunt intru atât înrădăcinate, încât nu să mai pot distruge. Dacă băieții din etatea lor cea mai fragedă ar putea face o transmisiune momentană la etatea judecătii, doară ar corespunde pentru ei modul obișnuit al educațiunii, dar cu privire la modul gradat al desvoltării lor ar trebui să se împărțășiască chiar de o contrară educațiune. Sufletul lor ar trebui să fie ne-activ până atunci, până când nu e în posesiunea tuturor forțelor pentru-că până atunci ochii sufletești încă sunt orbi, e imposibil să observe lumina care o împrășcă făclia voastă distribuită lui; pentru-că e imposibil, să observe aceea cărare în timpul vostru la ideilor, care rațiunea a designatu-o foarte obscur încă și pentru acei cu vedere mai ageră.

Prima educație așadară e de un caracter neutral: nu tinde spre virtute și adevăr, ci se nizuiește a scuti inima de netrebniții, iar mințea de înșălăciuni. Dacă a-ți fi în stare ca nici voi să nu faceți nimic, deasemenea nici printrânsul nimic să nu îndepliniți; dacă va-ți pricepe a crește elevul vostru până la etatea de 12 ani în sănătate și putere fizică fără ca să știe face deosebise între mâna sa dreaptă și stângă, v'afi convinge, că îndată cu ocaziunea primei lecții i-s'ar deschide ochii săi sufletești. Scutit de ori ce obicei, de orice prejudeții nimic nu va împiedecă înaintarea lui obositoare la deplinul succes. În curând pe lângă aceasta procedură ar deveni unul dintre cei mai talentați oameni, astfel, că începând activitatea voastră educativă ca neactivitatea, a-ți incheia-o cu minune.

Faceți contrar obiceiurilor dejă înrădăcinate, în cazul acela mai întotdeauna lucrați corect. Fiindcă din băiat nizuiți a formă nu băiat, ci „filozof“, din care cauză nu ajungeți a-l înfruntă, a-l blâstămă, a-l tortură, a-l amenință, a vă linguși lui, a face imputări și promisiuni; a învăță de-a rost și a discuta cu el îndeajuns. Tractați-l altcum, fi-ți înțelepți și nu polemizați cu elevul vostru, mai ales atunci nu, când voiți a-l convinge despre ce lui nu-i convine; pentru-că *dacă luați în considerare atunci inteligența când e vorba despre un lucru neplăcut, atunci pentru dânsul va deveni fără nici un interes*. Și fiindcă băiatul încă nu e în stare a înțelege și a calculă lucrurile după înșămnătatea lor, pentruce înaintea lui acelea devin fără nici un rost. Exerciati-i trupul, organele, senzurile și forța lui, dar *spiritul să rămână inert* până când e posibil. Încunjuțați orice trezire a cugetării, înainte de a-se formă puterea judecătii.. Ca să puteți suprimă netrebniția încă în germen, nu vă grăbiți a-l deprinde la fapte bune, pentru-că numai atunci va deveni bun când va fi luminat prin pricepere. Orice întârziere să o potriviți ca dobândă.

E mare avantaj dejă și acela, dacă ne apropiem la țântă fără ca să fi pierdută ceva.

În fine, *orice va trebui să învețe, dacă poate suferi amânare până mâne, să nu o învețe aceea azi*.

O altă împrejurare, care iarăș documentează corectitatea acestui procedeu privește facultățile caracteristice ale băiatului, cari mai întâi bine trebuie precizate înainte de-a stabili definitiv modul coresopunzător al educațiunii morale.

(Va urmă.)

CRONICA.

Cununile mortuare în biserici. Am fost arătat într-un articol inconvenientul și primejdia depunerii cununilor mortuare în biserici. anume cum să anină ele pe iconostas, pe corurile și pereții bisericii. Acum, iarăși avem un trist caz de incendiu în biserica din Dorgoș provenit din aprinderea cununilor. Spre învățătura altora servească cazul care ni-se descrie în acest chip. „În 13/26 decembrie a. c, cam pe la 9 oare și jumătate tocmai când era să se înceapă sfta Liturgie din Candelabru de lângă Iconostas, unde a fost aninate cununile de ale morților, deodată ni-am trezit cu spaimă că cununile s'au aprins de sigur din Candelabru și într'un moment putem zice Biserica a fost toată în flacără, așa s-au estins focul încât era aproape să cădem victima și noi cei din Biserică. A ars rămânând numai pereții, odoarele și toate recvizitele sfinte au ars, nu avem nimic din cele din lăuntru, odejdii, cărți, evangelia, cruce etc. toate le-a mistuit focul, suntem într'o situațiune desperată, tocmai acum la apropiatele sfinte sărbători ce ne sosesc“...

Cronică bibliografică.

Nr. 541 din „Biblioteca pentru toți“ acum apărut, cuprinde comedia lui Nicolae Gogol: *Revizorul*, în traducerea d-lui Alexandrescu-Dorna.

Clasica lucrare a marelui scriitor rus a făcut epocă în literatura rusească. Mișcătoarea satiră a moravurilor administrative ce domneau acum 70-80 de ani în imperiul țarilor, moravuri cari în majoritatea lor dănuiesc și azi în multe administrații, a rămas în literatura universală ca una din cele mai desăvârșite opere clasice și reprezentarea ei pe scena Teatrului Național din Capitală, instagiunea aceasta, n'a făcut de cât să-i confirme din neasămănatele ei calități dramatice și literare.

Publicând în răspândita sa „Biblioteca pentru toți“ marea operă a lui Gogol, Librăria Alcalay face un real serviciu iubitorilor de literatura clasică pe de o parte, iar pe de alta tuturor celor cari, asistând la reprezentația piesei rămasă în repertoriu, pot avea la îndemână, pe minimul preț de 30 bani o operă completă, în locul rezumatelor programelor de teatru tot atât de costisitoare și marilor ediții streine de câte 3 și 4 lei.

Revizorul lui Gogol e o lucrare a cărei citire e folositoare tuturor claselor intelectuale, ca și tinerețului școlar și publicarea ei în „Biblioteca pentru toți“, într'o traducere din care nu s'a lăsat afară nici un cuvânt aproape și a fost pe cât cu puțință adaptată în întregime limbii românești, va fi primită de sigur cu tot interesul ce i-se cuvine.

De vânzare la Librăria diecezană din Arad.

Au apărut din biblioteca „Teatrului național“ 1. „Heidelbergul de altă dată“ piesă în 5 acte de: Wilhelm Meyer-Förster. trad. O. Densușan 40 bani. 2. „Guérin notarul“ Comedie în 5 acte de: Émilie Augier. trad. de: I. Al. Brătescu-Voinești 45 bani. 3. „Un faliment“ piesă în 4 acte de: Björnstjerne Björnson. trad. de: I. B. Hétrát. 45 bani. 4. „Sanda“ piesă în 3 acte de: Al. G. Florescu; 35 bani. 5. „Revizorul“ comedie în 5 acte de: N. Gogol. trad. din rusește de: N. Dunăreanu; 45 bani.

Concurs.

Pentru îndeplinirea parohiei din *Socodor*, devenită vacantă prin trecerea din viață a parohului Aurel Popa, prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu această parohie sunt: 1. Una sesiune pământ. 2. Birul preoțesc, și anume: dela casă cu pământ una vică grâu și una vică cucuruz, iar dela casă fără pământ una vică cucuruz. 3. Ștolele legali.

Parohia fiind de clasa *primă*, dela recurenți să recere evaluecațiune corespunzătoare pentru asemenea parohii. Alesul va suportă contribuțiile ce cad după sesiunea ce o va beneficia și va catehiză la școlile noastre confesionale fără a țineă cont la vr'o remunerațiune. Văduva răposatului preot Aurel Popa va beneficia jumătate din venitul parohiei un an întreg, adevă până la 4 octombrie n 1910.

Recursele ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial rom. gr. ort. din Socodor să vor subșterne oficiului protopopesc al tractului Chișineu la Nadab (com. Arad) având recurenții a-se prezentă în cutare duminică ori sărbătoare în s. biserică din Socodor spre a-și arată desteritatea în oratorie și cele rituale, ținând cont de dispozițiunile §-ului 20 din Regulamentul pentru parohii.

Dat din ședința extraordinară a comitetului parohial rom. gr. or. din Socodor ținută la 7/20 noembrie 1909.

Aurel Ppap,
preot, preș. com. par.

Ioan Crișianu.
inv., notar.

În conșlegere cu: *Demetriu Muscanu*, adm. ppesc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea vacantei parohii de a III clasă din *Archișiu* în senzul încuviințării Venerabilului Consistor din Oradea mare de sub Nr. 3206/334. B. a. c. se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile după prima publicare.

Dotățiunea costă din: a) 10 holde catastrale pământ arător. b) competența de pășunat. c) bir dela 90 Nre de case câte o jumătate măsură cucuruz sfărmat. d) ștolele îndătinate. e) întregirea dotațiunei dela stat. De locuință se va îngrijii alesul preot.

Reflectanții au a-și înaintă recursele adresate comitetului parohial, la subșcrisul în F. Györös; având a se prezentă la sf. biserică pentru a cântă ori celebră și cuvântă.

Dat din ședința comitetului parohial din Archișiu ținută la 9/22 noembrie 1909. *Comitetul parohial*

În conșlegere cu: *Petru Serbu* protopop.

—□—

2—3

Cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“ să escrie de nou concurs pentru îndeplinirea stațiunei învățătorești din *Zărand*.

Emolumentele sunt: 1. 600 cor. bani; 2. uzufructul alor 8 jugh. cat. de pământ estravilan; 3. cvartir corespunzător în natură, o cânepiște și grădină cu cvantitate prescisa de lege; 4. drept de pășunat pentru 6 vite; 5. 3 st. □ de lemne numai pentru învățator; 6 venitele cantorale uzitate (dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor. cu hora mortului 2 cor. iar cu liturgie 3 cor); 7. scripturistica 20 cor. 8. pentru conferință 20 cor.

Dările publice după pământ, le va suportă cel ales. Aceste venite le asigură până la 1 septembrie 1910, iar dela acel termen parohia își rezervă dreptul

a da sălarul conform §-lui 2 din art. de lege XXVII. din 1907. Cvinevenatul, parohia îl asigură numai după 5 ani de serviciu prestați în Zărând.

Acei recurenți cari vor produce atestat despre desteritatea de a instrui și conduce corul vor fi preferați iar parohia pentru aceasta își rezervă dreptul de a-i da remunerațiune, dela 1 septembrie 1910.

Alesul va avea să instruiască și elevii de repetiție și să provadă strana și cantoratul cu elevii săi în sf. biserică.

Recursele ajustate conform legii, se vor înainta cu terminul fixat la oficiul ppsc gr. or. rom. din Boroșineu (Borosjenő) adresate comitetului parohial concernent, iar recurenții vor avea a se prezenta în careva duminică ori sârbătoare în sf. biserică, spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Zărând, din ședința comitetului parohial, ținută la 2/15 noembrie 1909.

Vasilie Ardelean,
preș. com. par.

Cornel Papp,
not. adhoc

În conțelegere cu: Ioan Georgea, ppresb. inșp. școl.
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător din Iancahid se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt: 1. Salar în bani gata 1000 cor. 2. Relut pentru cvartir pe an 40 cor. iar după ce va fi școala edificată cvartir în natură cu apartinențele aceluia.

Alesul va avea să instruiască elevii în cântările bisericesti și să conducă stranele fără altă remunerațiune. Dela recurenți se recere să producă atestat despre absolvarea alor 4 clase medii sau civile, cei ce vor dovedi că sunt capabili să conducă și instruiască cor, vor fi preferați. Pentru conducerea corului alesul nu va avea altă remunerațiune separată.

Are să participe și să cânte la ori și ce înmormântare unde va fi poștit pentru care serviciu va primi dela partide 1 cor.

Cei ce doresc se ocupe acest post să-și trimită recursule ajustate conform dispozițiunilor regulamentare și adresate „Comitetului parohial ort. rom. din Iancahid. „Oficiului protopresbiteral ort. rom.“ din B. Comloș, iar dânsii să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Iancahid spre a-și arată desteritatea în cant și tipic

Din ședința comitetului parohial ort. rom. ținută la 3/16 decembrie 1909.

Nicolae Iaichiciu,
preot, președinte.

Iosif Annica,
notar,

În conțelegere cu mine: Paul Miulescu, protopresbiter tractual, inșpector școlar
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din S. Petreasa se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: în bani gata 600 coroane pentru care va avea a fi și cantor. Pentru întregirea folosului se va recurge la stat.

Reflectanții vor avea a-și trimite recursurile cu documentele recerute până la termin la oficiul protopesc în Beiuș.

S. Petreasa la 13/26 Dec. 1909.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: Vasiliu Papp protopop.
—□— 2—3

În temeiul rezoluțiunii Veneratului Consistor orădan de sub Nr. 3278/335. B. pentru îndeplinirea pa-

rohiei vacantă *Groși de a II-a clasă* se publică concurs cu termin de alegere de 30 zile dela prima publicare.

Emolumintele sunt: Birul dela 180. Nre de case, câte o jumătate măsură cucuruz sfârmat; stolele îndatinate și întregirea dotațiunii dela stat

De locuință se va îngriji cel ales.

Recurenții suplicele lor adresate comitet. parohial să le trimită oficiului protopop. în F.-Győrös, având a-se prezenta la sf. biserică spre a cânta, ori servi și predică.

Dat din ședința comitet. paroh. ținută în Groși la 10/22 noembrie 1909.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Petru Serbu, protopop.
—□— 2—3 gr.

În urma dispozițiunii Ven. Cons. din Arad de sub Nrul 249/908 să escrie concurs cu termin de 30 zile dela publicarea primă în foaia oficioasă „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea parohiei a II-a devenită vacantă din Pesac, (Pészák).

Parohia fiind de *clasa primă* (1) pot a recurge numai cei cu ervaificațiua pentru parohii de *cl. I.* conform dispozițiunilor cuprinse în Regulamentul pentru parohii.

Beneficiul împreunut cu aceasta parohie este: 1. Una sesinne pământ. 2. Birul preoțesc usuat. 3. Stolele legale. 4. Eventuala întregire de stat.

Alesul va suportă toate dările după sesiunea ce o va beneficia. Alesul va intra în oficiu și beneficiu cu 1 sept. 1910.

Recursele ajustate conform dispozițiunilor în vigoare cuprinse în Stat. Organic și Regulamentul pentru parohii — adresate comitetului parohial din Pesac, — se vor așterne oficiului protopopesc din B. Comloș (Nagy Komlos), având recurenții a se prezenta în s. biserică din Pesac, spre a-și arată desteritatea în ale oratoriei și cantului bisericesc.

Pesac, la 13/26 decembrie 1909.

Andrei. M. Bogdan,
preș. com. par.

Teodor Sălăjean,
not. com. par.

În conțelegere cu mine: Paul Miulescu, ppresbiter.
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. din *Cenadul-sârbesc* protopopiatul B. Comloșului devenit vacant în urma pensionării fostului învățător Iuliu Toția, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 748 coroane. 2. 30 chible (1800 litre) grâu, prețu te 21 coroane. 3. 1 jugher de pământ crețut în 40 coroane. dupăcare alesul va solvi dările. 4. Locuință cu 3 chilii etc., 400 m. □ grădină intra și extravilană. 5. Pentru scripturistică 10 cor. iar conferință 20 cor. 6. Dela înmormântări unde va fi poștit 1 cor., părăstas 40 tileri.

Pentru încălzirea și curățirea școalei se va îngriji comuna bisericescă.

Alesul e îndatorat pe lângă prevederea învățământului — deocamdată la clasele inferioare — a ține școale de repetiție cu cei obligați și a conduce strana în biserică. Com. par își rezervă dreptul ca pe alesul învățător să-l poată ori și când strămută la clasele superioare, dacă asa vor pretinde împrejurările.

Cvnevenalele prescise de lege se compută numai dupa un serviciu de 5 ani neîntrerupt în această comună.

Reflectanții la acest post sunt îndatorați ca recursele ajustate regulamentar și adresate com. par. din Cénadul sárbesc, să-le trimită P. O. oficiu protopopesc din B. Comloș (Nagy-Komlós) având a-se prezentă în sta biserică din Cénadul sárbesc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Cei apți pentru înființarea și conducerea corului vor fi preferiți.

Cénadul sárbesc din ședința comitetului parohial ținută la 6/19 decembrie 1909

George Damjan
preș. com. par.

Teodor Perian
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Paul Miulescu* protopop inspector școlar. 2—3

Pentru îndeplinirea parohiei a II-a din *Chișineu*, inactivată prin concluzul Ven. Sinod eparhial de sub nrul 118/909, în urma ordinațiunei Ven. Consistor diecezan de sub nrul 5842/909 să escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Parohia fiind de *clasa primă*, dela recurenți să cere cvalificațiune corespunzătoare pentru asemenea parohii. Venitele împreunate cu aceasta parohie sunt: 1. Una sesiune pământ. 2. Despăgubire de imăș. 3. Birul preotesc. 4. Stolele legale.

Alesul va suportă toate contribuțiile după sesiunea parohială ce o va beneficia și va catechiză atât la școala noastră confesională, cât și la cea de stat fără a ținea cont la vr'o remunerație pentru aceasta. Alesul va substitui pe parohul-protopop din loc în parohie, când acesta va fi bolnav ori va escurge în afaceri oficioasă în tract, fără a avea drept a reflectă pentru aceasta la vr'o remunerație.

Recursele ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohial de aici, se vor așterne oficiului protopopesc în *Chișineu*, (Kisjenő) în termenul concursual, având recurenții a se prezentă în s. Biserică de aici pentru a-și arăta desteritatea în oratorie și cântare, ținând cont de dispozițiile §-ului 20 din Regulamentul pentru parohii.

Dat din ședința comitetului parohial ort. rom. din *Chișineu*, ținută la 4/17 octombrie 1909.

Mihaiu Veliciu,
președinte.

Ioan Caba,
notar.

În conțelegere cu: *Demetriu Muscan*, adm. ppsc.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunei de învățator la clasele superioare din *Utvín* (protoprezbiteratul *Timișorii*) se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele anuale sunt: 1. salar fundamental 1000 coroane; 2. locuință din 2 odăi podite, cuină, cămară grajd și grădină aflătoare la școală; 3. pentru conferințe 20 coroane; 4. pentru scripturistică 10 cor; 5. dela înmormântări 1 coroană, iar dacă mortul va fi dus în s. biserică, 2 coroane: dela parastase și dela sfințirea caselor 1 cor.

Cvîncvenalele la vremea sa se vor cere dela stat. Alesul învățator este obligat a providea și conduce strana și a instrua elevii în cântările bisericești. Reflectanții sunt îndatorați a se prezentă în vre-o duminică ori sárbătoare în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Recursele adresate comitetului parohial sunt a se așterne la Prea On. oficiu pprezbiteral în *Timișoara* (Temesvár Gyárváros).

Dat din ședința comitetul parohial ținută în *Utvín* la 30 noevre 1909.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb.: *Dr. Tr. Putici* inspector de școale.

—□—

3—3

Pe baza ordinațiunii Venerabilului' Consistor din *Arad* Nr. 7459/909 prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala cu clasele superioare (III—VI) din *Cénadul-unguresc*.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) salar fundamental 1000 coroaneși cvîncvenalele prescise de lege; b) pentru încălzira salei de învământ 3 stângini de lemne cu acel deobligământ, ca învățatorul să provadă școala cu încălzitul trebuincios în tot decursul anului, fără ca eventual să pretindă dela comuna bisericească mai mult; c) cvartir liber cu 2 odăi, cuină, cămară, grădină și celelalte apărținătoare; d) pentru conferințe 36 coroane; e) scripturistică 10 coroane; f) pentru curățirea odăilor învățătoresți 12 cor.; g) dela înmormântări, părăstase și cununii, unde va fi poftit, ștolele uzuat.

Alegândul învățator va avea a instrua pe elevi în cântările bisericești și a conduce strana dreaptă, a ține școala de repetiție fără altă remunerație.

Recursele, ajustate conform dispozițiunilor regulamentare, adresate comitetului parohial din *Cénadul-ung.*, se vor înaintă Prea Onorotului oficiu protopopesc din *Arad* până la termenul legal, având recurenții a se prezentă în acest timp, în cutarea Duminică ori sárbătoare în sfânta biserică din *Cénadul-ung.* spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Cénadul-unguresc, din ședința extraordinară a comitetului parohial gr. or. rom. ținută la 5/18 Decembrie 1909.

Dimitrie Maghiar
preș. com. paroh.

Pavel Dârlea
inv., not. com. paroh.

Cu consenzul pprezb.: *Vasile Beleş* insp. de școale

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării Ven. Consistor de sub Nr. 3442 — 1909 de dto 28 Mai (10 Iunie) se publică licitațiune minuendă, pentru reedificarea naiei sftiei biserici din comuna *Mănerău* protopopiatul *Ienopolei* (*Boroșineu*) cu prețul de exlamare 7850 cor. 22 fil. — pe ziua de 24 Ianuar c. v. 6 Faur n. 1910 la 11 ore, în localitatea școalei din loc.

Licitanții au să depună ca vadiu 10 % din prețul de strigare, în numărar ori papire de valoare acceptabile.

Planul, preliminarul de spese și condițiile de licitare să pot vedeà la oficiul parohial din loc.

Comuna bis. își rezervă dreptul, de a da lucrarea spre ezechutare aceluia dintre licitanți în care va avea mai multă încredere.

Licitanții nu-și pot forma drept la diurne și spese de călătorie.

Contractul încheiat, pentru întreprinzător va fi valabil îndată după subscriere, pentru comuna bis. numai după aprobarea Ven. Consistor.

Dat. din ședința comitetului parohial gr. ort. rom. uip *Mănerău*, ținută la 6/19 decembrie 1909.

Romul Popoviciu
paroh. președ. com. par.

Toma Sirca
not. com. par.

—□—

2—3